

Nárai Hírmondó

2008/1

Független Közéleti Információs Magazin

Megjelenik negyedévente

Szerkesztették: Marton Melinda, Molnárné Németh Emma, Németh Tamás • Felelős kiadó: Németh Tamás
www.naraihirmondo.pantel.net • E-mail: naraihirmondo@freemail.hu

*A Nárai Hírmondó minden szerzője sikeres, boldog üzenetét kíván:
Önök!*

Szili Katalin levele a Nárai Hírmondóhoz

A múltkori számunkban közöltük Dr. Kemény Csaba filozófus megemlékező írását István Lajos professzor haláláról, melyben ismertette, hogy utolsó közéleti szereplésével meghívta Szombathelyre Szili Katalin házelnököt. Nos, újságunk egy példánya eljutott Szili Katalinhoz is, erről tanúskodik újságunkhoz írott levele, melyben többek között kifejti István Lajossal való rokonszenvét is: „...Magam is nagy veszteségnek

tartom István Lajos professzor eltávozását közülnök, fontos, hogy példáját kövessük, emlékét ápoljuk...”. Újságunkról is elismerően adózik: „...Őszintén örülök, hogy a helyi nyilvánosság és demokrácia e fórumát ilyen színvonalasan működtetik – elismerés érte a szerkesztőknek és a nagyvonalú támogatóknak!... őszinte üdvözléssel: Dr. Szili Katalin az Országgyűlés Elnöke”.

Németh Tamás

Aktualitások a hazai – Nárai – Rock and Roll háza tájáról

Lehet, hogy Nárai lesz rövidesen a régió Rock and Roll fővárosa? Hiszen él Náraiban egy ember, aki az élő legendákkal, a legnagyobbakkal dolgozik együtt, lép fel, készít lemezt, tervez koreográfiát, aki országos ismertségre tett szert. Interjút készített vele a MTV 1, vendégül látta két napig saját Nárai házában Novai Gábor zenekarát a

Nova Kultúr zenekart, na és a zenekar énekesnőjét, Marót Vikit, aki az elmúlt esztendőben körbeturnézte Magyarországot, közel 50 fellépésen van túl, és bizakodva tekint előre, a 2008-as esztendőre.

Folytatás a 8. oldalon

Fejlesztési lehetőségeink

2007. szeptember 19-én Brüsszel elfogadta az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot (ÚMVP), ezzel megkezdődött hazánkban az a folyamat, melynek célja 1300 milliárd forint uniós támogatás felhasználása a magyar agrárium és vidék fejlesztésére. ÚMVP Irányító Hatóság (IH) feladatát a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Közösségi Ügyekért Felelős Szakállamtitkársága tölti be. Az IH felelős a Program hatékony, eredményes és szabályszerű irányításáért és végrehajtásáért. A Program végrehajtásának felügyelete céljából Monitoring Bizottság felállítására kerül sor oly módon, hogy biztosítsák az érintett szaktárcák, szociális szervezetek, közreműködő szervezetek, civil érdekvédelmi szervezetek, szakmai szervezetek, önkormányzati érdekszövetségek, hét regionális fejlesztési tanács, az Európai Bizottság és egyéb a Program végrehajtásában érintett intézmények részvételét. Az Irányító Hatóság a Bizottság munkájának eredményessé tétele érdekében LEADER akciócsoportokat hozott létre. Csoportonként mintegy kétmilliárd forintnyi támogatás, amelyhez a LEADER-társulások hozzájuthatnak, valószínűleg jól hasznosul, hiszen felhasználásáról a csoport tagjai helyben dönthetnek, a kistelepüléseknek „sebtapaszt” jelent majd, hogy intézményeket lehet felújítani, faluképet lehet csinosítani, járda- és úthálózatot lehet felújítani. A következő LEADER-programban a Szombathelyi (amelyhez Nárai is tartozik)

Folytatás a 2. oldalon

2 Önkormányzati hírek

4 Orvosi tanácsok

10 Figyeljünk jobban

12 Volt egyszer egy „Rákóczi” MTSZ Náraiban

16 Hírek Sport

Fejlesztési lehetőségeink

Folytatás az 1. oldalról

Óriszentpéteri és a Körmenyi kistérség indul közösen, amely jelenlegi formájában Vasi Órtorony néven működik. Ennek a programnak a térségi tervezése 2008. januárjában kezdődik, amelyben már a központilag kiadott irányelvek valósulnak meg:

- Falumegújítás és -fejlesztés 2008. II. negyedév
- Kistelepülések fejlesztése (kisvárosok, községek központi területeinek fejlesztése) 2007–2013.
- Tájházak kialakításának támogatása a kulturális örökség megőrzése érdekében 2008. I. félév
- Belterületi utak fejlesztése 2007–2013
- Közúthálózat fejlesztése 2007–2013
- Kerékpárút-hálózat fejlesztése 2007–2013
- Fedett buszmegállók kialakítása 2008. II–III. negyedév
- Hulladékgyűjtők telepítése 2008. III. negyedév
- Utcanévtáblák kihelyezése 2008. II–III. negyedév
- Zárt biciklitárolók kialakítása a településközpontokban 2008. II–III. negyedév
- Szabadidős létesítmények létesítése 2008. II. negyedév
- A helyi kulturális örökségmegőrzés és a helyi közösségek építésének háttérbázis adó szolgáltató terek, valamint a helyi identitásra alapozott rendezvények támogatása
- Turisztikai desztináció menedzsment 2008. II–III. negyedév
- Gyermekmegőrzők létesítése 2008. III. negyedév
- Helyi közösségek megerősítése 2008–2013
- Játsszóter kialakítása gyermekek számára 2008. II. negyedév
- Kistérségi járóbeteg-szakellátó központok kialakítása
- Alap- és járóbeteg-ellátás fejlesztése 2008. II–III. negyedév
- Helyi folyóirat, tévé támogatása 2008. II–III. negyedév

– Védett természeti területek állapotának megőrzése, javítása 2007–2008.

– Parlagfű-irtás eszköztámogatása 2008. II–III. negyedév

Hogy a fentiek mekkora sikereket hoznak településünknek, még senki sem tudhatja. Más vonatkozásban változik 2008-tól a kommunális adó mértéke településünkön, ez a korábbi 4000 Ft/évről 6000 Ft/évre módosult, bár az eredeti felvétel 10.000 Ft/év volt. Mivel a település járdahálózata katasztrófán aluli (az elmúlt 6 évben nem történt sem új járdaépítés, sem pedig rekonstrukció), ezért a képviselő-testület többsége a fenti probléma orvoslását látja az egyik legfontosabb megoldandó feladatnak, és ezt 2008-ban kiemelten kívánja kezelni. Erre az idei évi költségvetésben 12 millió forintot különítettünk el. A testület többsége továbbá kiemelten kezeli mindhárom autóbusz váróhelyiség átépítését, amennyire lehetséges buszöböl kialakítással, környezetük rendbetételével. A legrosszabb állapotok a Pornóapáti felőli buszvárónál vannak: itt a felszállás az autóbuszra az árokból történik, de hasonló a helyzet a középső várónál is: olyan nagy a szintkülönbség, hogy problémát okoz sok esetben a felszállás. Sürgető probléma továbbá a még rossz útszakaszok orvoslása, de a Művelődési Ház külső felújítása is. Megoldatlan még továbbá a temetőben lévő funkcióját veszített emlékmű-torzó eltávolítása, a másik emlékművön a még hiányzó felirat pótlása, vagy akár a temető előtti korlát újrafestése, de említhetném a szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakításának hiányát is. Bár tavaly elkészült a József Attila utca burkolatcseréje, azonban a fedőréteget még nem kapta meg, ugyancsak hátravan itt a hozzá kapcsolódó árokmeder egységesítése.

Németh Tamás

Önkormányzati hírek

Tisztelt Náraiaiak! Engedjék meg, hogy legelőbb boldog, eredményes újévet kívánjak mindenkinek. A 2007 őszen megjelent hírmondót követően történt önkormányzati eseményekről számolok be Önöknek pár mondatban. Nárai község Önkormányzati Képviselő-testület 2007-ben még két alkalommal tartott testületi ülést.

November 26-án 17 órakor tartottunk közmeghallgatással egybekötött testületi ülést. Sajnos a késői időpont ellenére a lakosság nem képviseltette magát a közmeghallgatáson. Arra a következtetésre jutottam, hogy vagy az érdektelenség és passzivitás jellemző a lakók részéről vagy pedig mindent jól csinálunk és meg vannak elégedve a településen történnel. Az üléseken jellemzően sok a vita és nézeteltérés a testület tagjai között. Még mindig nehéz olyan döntést hozni, mely a tagok mindegyikének megfeleljen. A testület célja talán azonos, viszont a személyes érdekek és a lakók elvárásainak való megfelelés miatt a lényegi kérdésekről elterelődik a szó. A közmeghallgatáson az alábbi határozatok születtek:

39/2007. (11. 26.) KT sz. határozat: 2008. évi belső ellenőrzési ütemterv elfogadása

40/2007. (11. 26.) KT sz. határozat: köztisztviselők 2008. évi teljesítményértékeléséhez önkormányzati célok meghatározása

41/2007. (11. 26.) KT sz. határozat: 2008. évi képviselő-testületi ülésterv elfogadása

42/2007. (11. 26.) KT sz. határozat: 2008. évi költségvetési koncepció elfogadása

A 2008. évi költségvetés: Központi költségvetésből származó bevétel: 47.000.000 Ft + Önkormányzat saját bevétele (helyi adók és a megtakarítás): 35.710.000. Mindösszesen: 82.710.000 Ft.

A közmeghallgatáson pár kérdés és észrevétel merült fel a lakók részéről, de ezeket mindenki ismeri, hiszen visszatérő gond az utak, járdák kérdése. A közmeghallgatásról készült felvétel a falutév adásidejében megtekinthető. Következő ülés december

20-án volt, melyen az alábbi rendeletek és határozatok születtek:

9/2007. (XII.21.) rendelet: a helyi környezet védelméről, a közterületek és ingatlanok rendjéről, a település tisztaságáról szóló 6/2002. (XII.19.) rendelet módosításáról

10/2007. (XII.21.) rendelet: a vízdíj megállapításáról szóló 1/1994. (I.28.) rendelet módosításáról

11/2007. (XII.21.) rendelet: a luxusadóról szóló 5/2006. (III.31.) rendelet hatályon kívül helyezéséről

12/2007. (XII.21.) rendelet: helyi jelentőségű védett természeti terület védeltségének fenntartásáról (sárga liliom)

13/2007. (XII.21.) rendelet: a magánszemélyek kommunális adójáról

43/2007. (12.20.) KT sz. határozat: A Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Zrt.-vel kötött közszolgáltatási szerződésnek a települési szilárd hulladékkezelés évi közszolgáltatási díjait tartalmazó 1. számú mellékletének módosítása

44/2007. (12.20.) KT sz. határozat: kultúrház vezető megbízási szerződésének meghosszabbítása

45/2007. (12.20.) KT sz. határozat: Nárai Óvoda alapító okiratának módosítása

46/2007. (12.20.) KT sz. határozat: Polgármesteri Hivatal alapító okiratának módosítása

Talán a fentiek közül a legfontosabb és minden lakót érint a kommunális adó kérdése. Az elmúlt 8 évben nem emelkedett az adó mértéke, még az inflációt sem követte. Sok vitát és hosszas tárgyalást követően döntött a testület és 2.000 Ft-tal, 4.000 Ft-ról 6.000 Ft-ra megemelte a kommunális adó éves mértékét. A megemelt összeget járdaépítésre fordítjuk. Először a temető és gazdaság közötti szakaszt javítjuk ki, tesszük járhatóvá. A 2008-as évet jelentős megtakarítással, 25,5 millió forinttal kezdi az önkormányzat és várjuk a már régóta levegőben lógó, számunkra kedvező pályázatok kiírását. Remélhetőleg a következő számban már be tudok számolni a pályázatok kiírásáról és azok valamelyikén való részvételről. Kérem a lakókat, hogy aki értesülni akar aktuális híreinkről, az küldje el e-mail címét a narai@slk.hu címre. Kísérjék figyelemmel üléseink meghívóit, híreinket, rendezvényeinket és egyéb, a települést érintő eseményeket a www.narai.hu internetes oldalon. Természetesen észrevételeiket, kérdéseiket is feltehetik a narai@slk.hu e-mail címen.

Stifter Attila
polgármester

Kovács Ramóna: Emléklapok

Régi, régi emléklapok,
amiket oly gyakran olvasok.
Gondolatban messze járok,
ott kereslek, hol rátok találok.

Kint, hol még kék az ég,
zöldek a fák és sárga a rét.
Mint egy fehér pillangó úgy jönnek,
szállnak bennem az emlékek.

Egy falevél zörren csak
s rikolt az erdő csendje.
Szű perceg a magasles falában
forrón éget a Nap melege.

Itt törtök rám szép emlékek,
boldogak és búsak.

Leírom őket egy szürke lapra
s aranyszínben ragyognak,
mint a Nap.

1. (vadászház)

Egy mező volt, hol egyet léptem én
és felrepült száz meg száz rovar,
hová szomorúan menekültem én
ha mindenhol ütött az emberzsivaj.

2. (Tulok erdő)

Aztán egy másik erdőn
hol sokat jártam egykoron,
halálos csend volt e helyen
s kivágtott rönkök a földhalmon.

Összetörték bennem valamit
a sok szemét így még többnek látszott.
Gondoltam odabenn:
Itt valaki megint csak a pénzért játszott.

3. (fácántelep)
Vele szemben áll, vagyis
most már a sírja csak
annak a helynek, hol felneveltünk
tömegnyi kis madarat.

Párja a falu más szegleten
szintén romokban hever.
Igen, az élet a változással sok
szép emléket tönkrever.

4. (Szóce)

De van egy hely, mit tőlem
el nem vehetnek.
Ez a hely, ez most hordozója
minden emlékemnek.

Hol védik a Földet
hacsak elméletben is.
Ahol nem háborgatnak,
csak néha egy kicsit.

Ahol végre megleltem
a felét annak, mit kerestem
és úgy tudom, úgy érzem
meglesz a másik felem
valahol itt.

Ennyi volt az emléklapom,
nem több, mint négy darab,
de ha lesz még, majd leírom
a jót is és a bánatosat.

2006. 08. 09.

2007. évi anyakönyvi események

Akiket szeretettel köszöntünk:

Karai Tibor és Karakai Szabina fia Krisztián
Nagy Zoltán és Szabó Klaudia lánya Johanna
Szabolics Zoltán és Szalai Viktória fia Krisztián
Kovács Zsolt és Ihász Edina fia Adrián
Bankits Csaba és Németh Adrienn lánya Laura
Dr. Kis Zsolt és Nagy Eszter fia Domonkos
Karai Zoltán és Varga Viktória fia Patrik
Balikó László és Kuzma Brigitta lánya Rebeka
Stefko Zoltán és Unger Anita lánya Noémi
Tieber Balázs és Horváth Edina fia Olivér
Szakmári Péter és Takács Zsófia lánya Luca

Akiktől búcsúzunk:

Bölcsvölgyi Józsefné, szül. Fülöp Rozália (élt 78 év)
Devecseri Sándorné, szül. Kolonics Mária (élt 79 év)
Dancsecs Gyula (élt 53 év)
Hernáth Pál (élt 72 év)
Hertelendy Miklós (élt 68 év)
Horváth Ferencné, szül. Resetár Mária (élt 30 év)
Horváth Károly (élt 79 év)
Karpovics Viktor (élt 18 év)
Kovács Jánosné, szül. Bertalanfi Mária (élt 72 év)
Kovács József (élt 76 év)
Kovács Józsefné, szül. Völgyi Teréz (élt 68 év)
Lóránth Ferenc (élt 81 év)
Moór Sándorné, szül. Horváth Teréz (élt 79 év)
Nagy Ernő (élt 70 év)
Németh Károly (élt 59 év)
Id. Rémes István (élt 80 év)
Rozmán Lajosné, szül. Dvornik Teréz (élt 88 év)
Skultéti Imre (élt 77 év)
Skultéti József (élt 80 év)
Szikora Mihályné, szül. Morovszki Erzsébet (élt 58 év)
Völgyi István (élt 62 év)
Völgyi Ferenc (élt 61 év)
Id. Zelles Sándor (élt 82 év)

Molnárné Németh Emma

Amit a kávéról tudni kell

A pörkölt kávéból készült italt az emberek többsége az egész világon kedveli, és naponta fogyasztja élénkítő hatása, kellemes íze és aromája miatt. A kávéfogyasztásról azonban gyakran egymásnak ellentmondó kutatási eredmények, vélemények látnak napvilágot, így nehéz eldönteni, hogy naponta mennyi kávé fogyasztása lenne a legideálisabb számunkra. Cikkünkben erre is kitérünk, emellett ismertetjük az egyes kávéfajtákat, a kávé összetételét és szervezetünkre gyakorolt élet-tani hatását.

Teljesítményfokozó koffein.

A kávé felfedezésével kapcsolatban többféle történet is ismert, de annyit biztosan tudunk, hogy karrierje a XV. században kezdődött az arab világban. Az első kávéházak a kocsmák mintájára működtek; a kávé mellé dohányt és kábítószeret is kínáltak. Az első európai kávéház Velencében nyílt meg, a magyarországi fogyasztás elterjedése pedig a török uralom idejére tehető. A történelemből számos ismert ember volt a kávéivás elkötelezettje, például Voltaire, Balzac, Shakespeare és Stendhal.

A kávécsersjék több mint 70 faja, ezen belül pedig számos változata ismert. A legjelentősebb három faj a *Coffea arabica*, a *Coffea liberica* és a *Coffea robusta* – a legjobb minőségű kávé az arabica fajtából készíthető. A kávé aromáját a pörkölés során keletkező illékony vegyületek és az italban lévő karbonsavak minősége határozza meg: a két-metil-valeriánsav csokoládés, a pirosszőlő-sav pedig karamellás aromát biztosít. A kávéban lévő alkaloidok közül a koffein a legjelentősebb és egyben a legismertebb is (az alkaloidok nitrogénatomot tartalmazó, jelentős élettani hatást kiváltó, növényi eredetű vegyületcsalád).

A koffeintartalmú élvezeti szerek (kávé, tea, kóladió, maté tea) közös jellemzője, hogy olyan növényi részekből készülnek, amelyek koncentráltan, a klorogénsav nevű vegyülethez kötötten tartalmazzák az említett hatóanyagot. A jó minőségű kávéfajták koffeintartalma 1-1,5% között van; minőségi követelmény, hogy a pörkölt kávé szárazanyag-tartalmában 1%, vagy ennél több koffeinnek kell lennie. A le nem bomlott klorogénsav ingerli a gyomor nyálkahártyáját, ezért a kisebb koffeintartalmú és nagyobb klorogénsav-tartalmú kávéból készült ital gyengébb minőségűnek számít. Az arab kávéfajtákban kisebb a klorogénsav-tartalom (0,8-1,2%), ezért jobb a minőségük, míg a robusta fajtákban ez az érték már körülbelül 4%.

A szervezetünkbe jutó koffeint a májban található, citokróom nevű enzim bontja le. A lebomlás folyamatának ideje az enzim aktivitásától függ, ezért van akinél hosszabb, van akinél rövidebb idő alatt zajlik le a lebomlás. A folyamat során a kakaóban is megtalálható teobromin képződik (ez a vegyület a koffein frissítő és hangulatjavító hatású rokona). A kávé húgsavvá oxidálva végül a veséken keresztül távozik.

A koffein élettani hatása.

A koffein mértékletes fogyasztás esetén növeli a teljesítőképességet és frissességet, éberséget biztosít számunkra, a ritkán,

alkalmanként kávézóknál pedig fokozza az anyagcserét. Kávéfogyasztást követően fokozódik a szív működés, ezáltal nő a pulzusszám és emelkedik a vérnyomásunk (1-3 óra alatt átlagosan 5-10%-kal). A koffein ezenfelül vizelethajtó hatása, mert tágítja a veseeret, a víz és bizonyos ionok visszaszívódását viszont gátolja (ez az oka annak, hogy a legtöbb helyen a kávé mellé vizet vagy ásványvizet is felszolgálnak). A koffeint a gyógyszeripar is használja például a fejfájás elleni tabletták hatóanyagaként, vagy az asztma, a szívgyengeség és a morfiummérgezés kezelésére.

Mennyi kávé érdemes fogyasztanunk?

Ha részletesen áttekintjük a pörkölt kávé előállítási módját és összetételét, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy a jó minőségű, pörkölt szemes kávéból főzött italból egy egészséges felnőtt naponta 1-3 adagot is elfogyaszthat. Külön orvosi ellenjavallat esetén természetesen nem ez a helyzet, de az egészséges felnőtteknek is érdemes odafigyelniük arra, hogy két kávé ivása között legalább négy óra teljen el.

A nagy mennyiségű, hosszan tartó koffeinfogyasztás után a kávé elhagyása elvonási tüneteket, például fejfájást okozhat. A túlzott mennyiségű koffeinfogyasztás hosszú távon növeli a kalciumürülést, amivel fokozza a csontritkulás kockázatát, ezenkívül alvászavar, súlyosabb esetben pedig szívpanaszok is jelentkezhetnek. A koffein túladagolása hányingert, hányást, heves szívverést, hallucinációt, mellkasi fájdalmat és pánikrohamot is kiválthat: a túladagolás halálos mennyisége 80-100 csésze kávé jelent, bár ennyit szinte lehetetlen lenne egyszerre elfogyasztani (a halálos mérgezést okozó koffeinmennyiség egyéni érzékenységtől függően 5-30 g). Valódi koffeinmérgezés csak ritkán fordul elő.

Egy csészényi kávé elfogyasztása után a koffein már öt perccel kimutatható a szövetekben, koncentrációja pedig húsz-harminc perc múlva éri el a maximumot: a vegyület hatástartalma kb. 3-6 óra. Gyermekünket semmiképpen ne szoktassuk rá a koffeintartalmú italok fogyasztására, mert nekik gyorsabb az anyagcserejük, és már kisebb adag esetén is jelentkezhetnek a túladagolási tünetek.

A szívbeteg és a kávé.

A feketekávé megnövelheti egyes, szívbetegséget okozó aminosavak vérbeli koncentrációját – feltéve, hogy a kávéból előzetesen nem távolítják el a szűrőpapír segítségével a benne található diterpent, amely állítólag hozzájárul a káros koleszterin felhalmozódásához. A legújabb kutatások eredményei arra utalnak, hogy még a szűrt kávé sem ad teljes biztonságot, mivel a szívbetegségek és az infarktus bekövetkezésében minden bizonnyal a koleszterinhez hasonló mértékben közrejátszó homocystein áthatol a szűrőn, és az italban marad.

A kávé egészségre gyakorolt hatásai közül leggyakrabban a vérnyomással összefüggő kedvezőtlen hatásokat említik. A kávé, rendszeresen és jelentős mennyiségben fogyasztva – hat vagy több csészényi naponta – segít a második típusú cukorbetegség kialakulásának megelőzésében. A „fekete leves” összetevői, mint a klorogénsav, a nikotinsav vagy a trigonellin, megvédik a fogakat a *Streptococcus Mutans* nevű baktérium okozta károsodásoktól. A koffein jobban csökkenti az izomláz okozta fájdalmakat, mint azok a gyógyszerek, amiket erre szokás szerint javasolnak (pl. az aszpirin).

Gyermeket váró nőknek nem ajánlatos négy csésze kávénál többet fogyasztaniuk naponta, a kávé koffeintartalma miatt napi 300 milligramm fogyasztása lehet a maximum. Aki ezt a mértéket nem tartja szem előtt, nemcsak azt kockáztatja, hogy a bébi kis testsúlyjal születik, hanem a koraszülést vagy az elvetélést is. Mivel koffeint nemcsak a kávé, hanem a tea, a csokoládé, sőt egyes alkoholmentes italok és a manapság igen kedvelt energiaitalok is tartalmaznak, az FSA azt ajánlja, a várandós nők ezek el fogyasztását is kalkulálják bele a naponta felvehető koffein mennyiségébe.

Egy csésze babkávét például a naponta engedélyezett mennyiségből 100 milligrammot, a főzést nem igénylő, vízben oldódó készítmények csészénként átlagosan 75-öt, egy bögre tea 50 milligrammot, egy kóla 40 milligrammot emészt fel. Egy adag energiával 80 milligrammnak, egy kis tábla csokoládé pedig körülbelül 50 milligrammnak felel meg. Így az édesszájúaknak különösen meg kell gondolniuk, mit isznak a csokoládé mellett.

Dr. Nedeczky Alajos
vezető háziorvos

Tisztelt Olvasó!

Jelen írásomban egy még ritkán alkalmazott védőoltási lehetőségről, a humán papillóma vírusfertőzés megelőzéséről, a humán papillóma vírusfertőzés megelőzéséről szolgáló vaccinációról írok pár gondolatot.

Az oltásnak a jelenősége a nőknél a daganatos megbetegedéseknél a mell daganatai és a méhnyak carcinoma fordul elő a legmagasabb számban. Az oltás a méhnyakrák megelőzésére szolgál. Jelentősége a rendszeres nőgyógyászati szűrővizsgálatok mellett is rendkívül fontos. A cervix carcinoma (méhnyakrák) kialakulása alattomos: gyakran tünet (panasz) mentesen jelentkezik. Természetesen a rendszeres időközönkénti szűrővizsgálatok is szükségesek az oltás mellett is.

A vaccinációk célcsoportja az aktív házasságot folytató 14-55 év közötti nők. Felvetődött a szexuális terjedés miatt érdemes a férfiakat is oltani? Erre a kérdésre egyértelműen a válasz nem. A nőknél nagyon meggyőző serológiai (a kórokozó elleni ellenanyag szint vizsgálata) állnak rendelkezésünkre a már oltott populációnál.

A HPV (Humán Papilloma Virus) két törzse hajlamosít méhnyakrák kialakulására, a 16-os és a 18-as. Az említett vírusok ellen véd az oltás. A már fertőzött nőknél is hatásos a védőoltás. Az ellenanyag szint vizsgálata ez idáig 10.000-es nagyságrendben történtek. Rendkívüli hatékonyságot bizonyítottak. Az első oltástól számítva 5,5 év telt el. Az oltás azóta is hatásosnak bizonyult.

Valószínűleg 10 évig tart a védőhatás (lehet még hosszabb is). Az oltás hosszú távú protektivitását további folyamatos serológiai adatok fogják véglegesen tisztázni. Ha ez a védőhatás csökken, akkor elegendő lesz egy „emlékeztető” vaccináció adása.

Az alapoltás 3 injekcióból áll: 0, 1, 6 hónapban kell adni. Az oltás csak minimális kellemetlenséget okozhat, melyek rendkívül ritkák. Ezek a következők: beadás helyén fájdalom, bőrpír, duzzanat, fejfájás, izomfájdalom, fáradtság. Nincs még adatunk arra vonatkozóan, hogy terhesség alatt adható-e a vaccina. Ezért gravida nem oltatható, annak beadását a szülés után kell megtenni.

Jelenleg kétféle oltóanyag áll rendelkezésünkre, sajnos hasonlóan magas áron. A három vaccina közel 100.000 forintba kerül. Reményeim szerint a jövőben az oltás elterjedésével az ár jelentősen csökkenni fog. Sajnos csupán vágyálom, hogy az egészségbiztosítás befogadja a „kötelező” védőoltások sorába. Így ingyenessé válna. Valószínűbb, hogy idővel támogatott lesz és a betegek kevesebbet kell fizetni.

Kinek ajánlom az oltást? Elsősorban 18(14?) – 25 éves aktív nemi életet élő hölgyeknek. A jelentős kiadás némileg oldható, ha a család „éves ajándékként” járul hozzá a költségekhez: név, születésnap, ballagás, karácsony.

Végül, ha bármilyen kérdésük van akár egyéb védőoltásokról, kérem forduljanak háziorvosukhoz, védőnőjükhöz. Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Dr. Halász Ernő
csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvos
gyermekgyógyász háziorvos

A fejtetvek és a fejtetvesség

Évről évre visszatérő probléma a fejtetvesség előfordulása a gyermekközösségekben, elsősorban óvodákban, általános iskolákban, de esetenként bölcsődékben is. Szerencsére lehetőségünk van arra, hogy gyermekeinket gyorsan megszabadíthatjuk ettől az élősködőtől.

Mivel is állunk szemben?

A fejtetű 3-4 mm hosszú rovar, amely színét a haj színének megfelelően változtathatja! A nőtény naponta 6-8 ovális alakú, apró gyöngyházfényű petét (serkét) rak a hajszálak tövéhez, elsősorban a halánték- és tarkójára. Ezeket a fejbőrhez közel, a hajszálak tövére ragasztja egy cementszerű anyaggal. Mivel a haj egy hónap alatt kb. 1,5-2 cm-t nő, ezért a serkék fejbőrtől való távolságából következtethetünk arra, hogy

mikor történt a fertőzés. A tetű a serkéből 6 nap alatt kel ki. A fejtetű mindig a hajban marad, lábaival a hajszálakon kapaszkodik és a fejbőrön keresztül vérszívással táplálkozik. Szaporodásuk viszonylag gyors, így egy nőténytől akár 150-200 utód is származhat (ez szerencsére nagyon ritkán, nagyon elhanyagolt fejben fordul csak elő, általában egy-egy fejen 5-10 tetűnél nincs több). Kizárólag az ember véréből szívja, naponta 6-12 alkalommal. Az éhezést rosszul tűri.

Terjedésük:

A gyermekek a fejüket összedugják, sugdolóznak, verekednek, hajuk összeér, és ezzel lehetőség nyílik a tetvek átvándorlására. Más esetekben a fertőzött sapka felvételével, vagy ilyen fésű, hajkefe használatával kerülnek át az élősködők.

Felderítésük:

Nem könnyű feladat, hisz a vérszívás nehezen vehető észre, mivel a viszketés a befecskendezett nyál hatására csak 15-20 perc múlva je-

Folytatás a 6. oldalon

Folytatás az 5. oldalról

lentkeznek. A fejtetvességre igen gyakran a gyermek füle körüli vakarózása hívja fel a figyelmet. Ilyenkor a hajat lazán szétbontva keresnünk kell az élő tetűt, de ezt nehéz megtalálnunk, viszont a hajszálakon erősen tapadó, fénylő, áttetsző színű serkéket könnyen.

Ártalmuk:

Elsősorban a viszketés és vakarózás, amely felsebzi a bőrt és ennek következtében másodlagos bőrgyulladás alakulhat ki. A fejtetű, fertőző betegséget nem terjeszt.

Irtásuk:

Aránylag egyszerű, szülői feladat! Ezért, ha gyermekünk fejtettes, nem kell kétségbe esnünk, ugyanis a gyógyszertárakban beszerezhető tetűirtó szerek (NITTYFOR, PEDEX, NIX, NEMOXAN) a tetveket és a serkéket rövid időn belül biztosan elpusztítják! A tetűirtó szerek használata előtt a szokásos módon samponnal először mossuk meg a gyermek haját, ezt követően alaposan öblítsük le, töröljük meg úgy, hogy nedves maradjon, majd a kezelést – a tetűirtó szerhez mellékelt használati utasítás előírásai szerint (!) – gondosan végezzük el! Miután a hajas fejbőrt, a nedves haját, gondosan bedörzsöljük, várunk míg a hajra rászárad (ez kb. 10-15 perc). Ügyeljünk arra, hogy a szer szembe ne kerüljön, mert kötőhártya-gyulladást okozhat! Kisebesedett fejbőrre nem szabad használni! A készítmények tetűirtó hatását a következő fejmosásig megőrzi, és a hajra kerülő tetveket még azok meglepedése, elszaporodása előtt biztosan elpusztítják. A tetűirtó szerektől a serkék is elpusztulnak, de a hajszálakon

megtapadó életképtelen serkéket nem lehet megkülönböztetni az életképesektől. Ezért távolítsuk el a kezelés után az elpusztult serkéket, vagy sűrűfésűvel, vagy a hajszálakról két körmünkkel egyenként lehúzatva (ez a megbízhatóbb).

A kezelés után gondosan vizsgáljuk át a család többi tagjának is a haját! Az ágyneműk és sapkák gondos átmosása is elengedhetetlen!

Megelőzésük:

Rendszeresen ellenőrizzük gyermekünk tisztálkodását, fésülködését! Időről időre vizsgáljuk át gyermekünk haját nincs-e benne élő tetű vagy serke! Házi patikánkban (ha kisgyermekünk van) tartsunk otthon tetűirtó szert! Ha gyermekünk olyan közösségbe járna, ahol fejtetvességről hallunk, a tetűirtó szerek hajmosás utáni alkalmazása biztosan meggátolja a „hívatlan vendégek” megjelenését és a következő hajmosásig biztosítja a tetűmentességet.

Téves hiedelem:

Az, hogy a tetvesség csak piszkos, elhanyagolt családokban fordul elő. Vegyük tudomásul, hogy a tetű „demokrata”! Nincs tekintettel korra, nemre, beosztásra, rangra és vagyonra, egyszerűen táplálékot, vért keres. Fejtetűvel tehát bárki fertőződhet, restelni csak azt kell, ha valaki eltetvesedik, mert nem törődik gyermeke gondozásával. Megkapni tehát nem szégyen, de eltitkolni, nem kezelni, továbbadni, és ezzel a közösséget megfertőzni, nemcsak szégyen, hanem felelőtlenség is!

Molnárné Németh Emma
védőnő

Dr. Nedeczky Éva bemutatkozó látogatása a nárai Kultúrházban, édesapja dr. Nedeczky Alajos ajánlásával

2007. december 15-én, szombaton délután 17 órára, a szentmihályi házba várta a lakosságot a Művelődési Házba a falu háziorvosa, dr. Nedeczky Alajos, és lánya, dr. Nedeczky Éva, a leendő háziorvos. Mindketten fontosnak gondolták, hogy tájékoztassák az itt élő embereket a személyükkel összefüggő, egészségügyi ellátásban bekövetkező változásokról, jövőbeni elképzeléseikről. Mindezt interaktív, azaz kérdés-válaszolás formában képzelték el. A meglehetősen kis létszámú megjelent érdeklődőnek nem kellett csalódnia. A rossz idő ellenére pontosan érkező előadók kedvét egyáltalán nem szegte a szerény létszámú közönség. Sőt, hálásak voltak a jelenlévőknek. Olyan kedvességgel és örömmel beszéltek, mintha telt ház előtt álltak volna.

Dr. Nedeczky Alajos szólt először a megjelentekhez. Megköszönte az elmúlt 22 évet, melyet Náraiban tölthetett háziorvosként. Hangsúlyozta a falubeliek kedvességét, amit a hosszú évek során végig tapasztalt. Előterbe helyezte, hogy ez a ma esti beszélgetés, elsősorban a lánya bemutatkozását szolgálja. Azonban néhány mondatban szeretné felidézni a múltat, olyan eseményekről ejtene szót, melyek érdekesebbek egy úgynevezett új szakasz megkezdése előtt. 1962-ben végzett a pécsi egyetemen. A letöltött kötelező kórházi gyakorlat után Szentgotthárdra került tü-

dógyógyásznak. Két és fél év után Vasszentmihályra irányították háziorvosnak. Akkoriban (is) nehéz volt a falvaknak háziorvost találni. (Véleménye szerint ma sem sokkal jobb a helyzet, ezért dolgozik sok orvos nyugdíjasan is háziorvosként.) Valóban nem volt könnyű dolga, ugyanis 7 csatolt község tartozott hozzá, így egy 17 km átmérőjű területet kellett ellátnia. Akkoriban persze nem autóval közlekedett. Vásárolt egy Csepel kerékpárt 300 Ft-ért részletre, és jó időben azzal járta a falvakat. Rossz időben pedig, ahogy tudott, volt úgy, hogy lovas kocsival jutott el egy-egy helyre. Három gyermeke gyakorlatilag itt nőtt fel. 13 évig éltek Vasszentmihályon. Ezután „kényszerűségből” költöztek Szombathelyre. Szerették volna ugyanis, ha legidősebb lányuk a Kanizsai Gimnáziumban tanult volna tovább, angol szakon. Ehhez pedig akkoriban állandó szombathelyi lakosnak kellett lenni. A Doktor úr a rendőrségre került dolgozni, majd a hegyfalusi szanatóriumban volt tüdőgyógyász 8 évig. 1985-ben „megürült” a Jáki úti körzet, amihez a KISZ-lakótelep tartozott. Lakner főorvos kérésére 6 évig helyettesített ott. Ekkor szóba került, hogy Nárait is Szombathelyre kellene csatolni, ahova ki kellene járni. Ez a lehetőség azt jelentette, hogy Nárait Szombathely részének tekintnék ilyen szempontból és gyermekorvos is lesz egyúttal. Ma is ennek a döntésnek az előnyeit élvezzük. Sőt, a mentőállomás létrehozásánál is jól jártunk ezáltal, mivel más községekkel ellentétben (Séhez hasonlóan) Nárainak sem kellett a költsé-

gekhez hozzájárulni. Végezetül még annyit mondott magáról a Doktor úr, hogy ennyi év után már szinte nárainak érzi magát. A továbbiakban a lányát mutatta be, aki az utódja az orvoslásban is. Lánya, dr. Nedeczky Éva, a legidősebb gyermeke. (Rajta kívül van még egy fia és egy lánya.) Szeretné, ha a lányát is úgy szeretnék itt Náraiban, mint eddig őt magát. Megtudtuk, hogy lánya még legalább 2 évig beosztott orvos lesz. (Az ő „beosztottja”.) S mivel ez így lesz, neki is kell egy napot Náraiban rendelnie. Ő pedig a szerda délutánokat választotta erre. A rendelési idő marad a megszokott rendben. Az elkövetkezendő 2 évben marad a megszokott személyzet is. Marcsi, Kati, a Doktor Úr és a Doktornő.

Ekkor dr. Nedeczky Éva vette át a szót édesapjától. Elmondta, hogy 1963-ban született Szentgotthárdon. Szombathelyen, a Kanizsai Gimnáziumban, angol tagozaton végezte el a középiskolát. A pécsi Orvosi Egyetemen „summa cum laude” minősítéssel végzett. Nagyon szeretett oda járni, a vizsgaidőszakokban sokat tanult, egyébként élte az egyetemista fiatalok vidám életét. Belgyógyász lett. 23 évesen férjhez ment, két fia született (21 éves fia a jogi egyetemre jár, 18 éves fia most fog érettségizni és ő is a jogra készül. Anyaként aggódik a jövőjükért.) Férje után Tolna megyébe, Dombóvárra került, ott élt és dolgozott 20 évig.

Osztályvezető főorvosi státust szerzett a belgyógyászati osztályon. Sokféle betegséggel és vegyes összetételű problémákkal találkozott ott. Így gyakorlati tudását is sikerült gazdagítania, melyet havi 7-8 nap ügyelet is tarkított. Miután a diabetológiai szakvizsgát is letette, a cukorbeteg gondozóban dolgozott. Elromlott házassága miatt sajnos elvált és hazaköltözött. Örül neki, hogy az édesapja mégsem hagyja teljesen abba a praktizálást és így együtt dolgoz-

hatnak. Szeretne megismerkedni a lakossággal. Örülne neki, ha a náraiak a bizalmukba fogadnák. Éppen ezért szeretné felajánlani mindenkinek, aki nem tudja őt felkeresni, hogy otthonukban meglátogatná őket. Mindezt vizitdíj fizetése nélkül, a megismer-

kedés céljából. Fel szeretné mérni ugyanis, hogy milyen betegségekben szenvednek az emberek a faluban. Előadásokat tervez tartani kéthavi gyakorisággal, az embereket érdeklő témákról, betegségekről, igény szerint. Az első alkalommal a cukorbetegség lesz a téma, még a téli időszakban, februárban. A pontos időpont addig még kihirdetésre kerül, sok szeretettel vár minden érdeklődőt. Mindenkit biztat arra, hogy bármilyen problémával keressék fel a rendelőben. Elmondta még, hogy a belgyógyászati és diabetológiai vizsgái mellé le kellett tennie egy licenc vizsgát is, annak érdekében, hogy rendelhessen. Ezenkívül minimum 2, de maximum 5 éven belül háziorvostanból is le kell vizsgáznia, hogy háziorvosként dolgozhasson. Ehhez gyakorlatot kell szereznie, itt a rendelőben. A vizsga megszerzésében sokat jelent édesapja segítségére és eddigi szakmai gyakorlata.

Az előadás ezen a ponton kötetlen beszélgetéssé alakult, mely során kiderült, hogy a rendelőben EKG készülékes vizsgálatot lehet igénybe venni. Van lehetőség vércukorszint-mérésre is, a cukorbetegek havonta megmérhetik. Egyes esetekben a gyógyszerekből 3 havi adag is felírható. Sokféle más műszer is a rendelkezésre áll, melyek segítségével különféle vizsgálatokat lehet elvégezni.

Kedves előadónk ekkor elbúcsúztak, és reményüket fejezték ki, hogy a következő alkalommal, több érdeklődővel találkoznak. Én is azt kívánom, hogy így legyen!

Marton Melinda

Kutyaszerencse

Két héttel ezelőtt napokig olvashattuk a Vas Népében, miszerint eltűnt Dozmatról egy németjuhász kutya, melynek hollétéről információ vár a gazdája, sőt, még ezt a környező településeken ki is plakátolta. Olvasónkkal esett meg, hogy ezekben a napokban este 7 óra tájában arra lett figyelmes, hogy egy igen megviselt állapotú, amúgy jól tartott németjuhász kutya fekszik a kapuja előtt. Nyolc órakor ránézett, még mindig ott nyüszített. Olvasónk megsajnálta, és az otthon lévő kutyatáppal kétszer is megetette, majd vizet is adott a szemmel láthatóan több napja éhező kutyának. Este 10 óra

tájékában elővette a Vas Népét, és megakadt a szeme a fenti hirdetésben, amelyben a kutya nemét és nevét is közölték. Ekkor eszébe jutott a kutya, kinézett ott van-e még. A kutya ugyanott feküdt a kapuban. Kiment hozzá, néven szólította, a kutya hangos nyüszítéssel kevert sírással felelt, majd leellenőrizte a nemét. Ezután kissé félszegen, de felhívta a kutyakereső gazdit, azt tudakolva, hogy az előkerült-e már. Nem telt el negyed óra, egy luxusautó fékezett a ház előtt, és még a középkorú házaspár ki sem szállt, a kutya már az autó hangjára felugrott. Ezúttal mindkettejüknek szerencsés napja volt. Természetesen a hirdetésben beígért magas jutalom sem maradt el...

Németh T.

Aktualitások a hazai – Nárai – Rock and Roll háza tájáról

Folytatás az 1. oldalról

– Laci, úgy tudom, hogy elkészült a második CD-d, ami egy stúdiólemez, gyakorlatilag, ha jól tudom, akkor ez a két lemez anyaga a repertoár a fellépéseket illetően.

– Igen, így van. Túljutottunk rajta, valóban összeállt.

– Lehet-e tudni a folytatást?

– Ezenkívül elkészült az első független műsoros CD-nk, ami 10 számot tartalmaz, most már csak a jogi utak letisztázása van hátra, hogy kereskedelmi forgalomba kerülhessen, az már most büszkeséggel tölt el, hogy Náraiban már több példány kelt el.

– Hol zajlottak a felvételek, egyáltalán mivel jár az ilyesmi?

– A felvételek Budapesten készültek, még annyi érdekességet, hogy az album borítótérkép fényképezéssel készítették, a kockát, és abból lett kiválasztva az az egy kép, ami végül is rákerült. Ez a munka 5-6 órát vett igénybe. Ezenkívül már szintén a jövőre gondolva kaptam Fenyő Miklóstól és Novaiéktól 4 új Rock and Roll musical

zenei alapokat, amelyek már sokkal nehezebben énekelhetőek, mint az eddigi számok.

– Merre jártatok, hol léptetek fel az elmúlt időszakban?

– Továbbra is Krisztivel, és a korábbi gyermek táncosokkal lépek fel, akik egyébként a 2007-es ausztriai Rock and Roll világbajnokságon a jó erős középkategóriában végeztek. A 2007-es esztendőben közel 50 fellépésünk volt, játszottunk Szombathelyen, Budapesten, Székesfehérváron, Győrben, Pécsen, Sárváron, Harkányfürdőn, hogy csak néhányat említsek, de az ország egyik legkisebb településén is, ahol a kb. 160 lakóból 140 jelen volt.

– Az ország egyik legnagyobb Rock and Roll fesztiválján, Harkányfürdőn milyen érzés volt részt venni?

– A kétnapos fesztiválon közel 8000 ember előtt játszhattunk a legnagyobbakkal, Fenyő Miklóssal és Novai Gáborral. Igazán, ha belegondolok „vidéki” előadók csak mi voltunk, a többiek mind fővárosiak voltak. Hogy mi volt a legnagyobb élményünk? Amit 8000 ember adhatott nekünk. Mert ez fantasztikus érzés volt kimenni a színpadra annyi ember elé, főleg azután, hogy a fellépés előtt 10 perccel a Magyar Televízió 1-es csatornája készített velem egy kétperces interjút, és megkérdezte tőlem a riporter, hogy erre a rendezvényre eddig közel 8000 ember váltott jegyet, tudok-e erről.

– A múltkori interjúkor említetted, hogy várod ide Náraiba a Nova Kultúr zenekart és Marót Vikit. . .

– A múltkori riport után ezt valóban sokan kétkedve fogadták, azonban születésnapomra eljöttek köszönteni, két napot voltak

nálam augusztus 4–5-én, és Vikiék nagyon jól érezték magukat itt Náraiban, természetesen Szombathelyen is megmutattam nekik. De ha már így rákérdeztél, akkor most azt is

elmondom, hogy 2008. január 19-én Szombathelyen koncertezik Novai Gábor és zenekara, akiket most is vendégül látok, sőt vannak olyan tagok a zenekarban, akik több napot töltenek nálam, egész egyszerűen egy „kicsit pihennek”, kikapcsolódnak, regenerálódnak.

– Úgy tudom, hogy Fenyő Miklóstól egy különleges felkérést is kaptál.

– Igen. 2007-ben volt Fenyő Miklós 60 éves jubileumi koncertje Budapesten, aminek egy szám erejéig szaktanácsadója lehettem, ugyanis Fenyő Miklós a koncert nyitányának a tervezését, azaz az első szám, a zenészek és Miki színpadi feljövételének koreográfiáját bízta rám. Természetesen ez is csapatmunka volt, azonban maga az ötlet, amit a nézők láthattak, az enyém volt.

– Olyan hírek is keringenek rólad, hogy elköltöztél Náraiból. Már elnézést, hogy feltettem, lehet, hogy csak szóbeszéd?

– Hát mi tagadás, e munka miatt valóban elég sokat utazom, sokat találkozom, beszélgetek Fenyőékkel, Novaiékkal. Valóban Novai Gabi felajánlotta, hogy költözzek fel Budapestre, az a lehetőségek városa. Végül is talán lehet, hogy eljön az az idő. Ha belegondolok, lassan onnét könnyebben elláthatnám az itteni feladatokat, mint innét az ottaniakat, és hát az anyagiak sem utolsó szempont.

– Náraiban a 2007-es esztendőben is volt falunap, remélhetőleg 2008-ban is lesz. Kaptál-e fellépésre felkérést a településedtől?

– No comment.

– Laci, köszönöm az interjút, neked és csapatodnak, a Rock and Dili formációnak pedig még hosszú sikereket kívánok!

Németh Tamás

Kovács Ramóna:

Jelmondat

Jó szerencse, semmi más.

Az élet csupa realitás.

Fantázia, igaz tények,
nélkülük én mit sem érek.

2004. 10. 08.

Kovács Ramóna:

Táj

Nem lehet róla semmit sem mesélni,
csak ülni kell és körbe-körbe nézni.

Meglátni milyen a világ végén,
az Óperencián túl a madarak élén.

Hát csodálatos!

2004. 08. 07.

Kovács Ramóna:

SZABADSÁG

Szabadon szállni,

Zizegve fájni,

A napon melegedni,

Békém megkeresni,

Adni szívből szeretetet,

De szeretném, ó csak
legyek

Szabad végre, mint a
madár

Ágon ülve, csipogva már
Galamb leszek, viszlát

te nyár!

2005. 06. 25.

Gyermek születik nekünk

Karácsonyra készülve Izaiás próféta mondatát választottam: „Gyermek születik nekünk.” A próféta igen zavaros időben élt. Ákáz király és családja rossz példát mutatott. Megjelent előtte Izaiás, akit Isten küldött, hogy segítségére legyen a királynak és választott népének. A király azonban öntelt módon elutasította. Erre a próféta mégis közli, hogy az Isten a király akarata ellenére is hűséges és teljesíti a kezdetől tett ígérését, melyet semmi emberi önzés, királyi önteltség nem akadályozhat meg. „A Szűz gyermeket szül és Emmanuelnek fogják hívni (ami annyit jelent velünk az Isten).” Ezt az ígérését végérvényesen karácsonykor teljesítette, amikor a Fiúisten emberré lett a Szentlélek hatalmából Szűz Máriától. Naponta imádkozzuk az Úr anyaga imádságban: „És az Ige testté lőn és közöttünk lakozék.” Pál apostol viszont így ír: Jézus, holott Isten volt, isteni mivoltját nem tekintette olyanak, amelyhez föltétlen ragaszkodjék. Kiüresítette önmagát, szolgálai alakot öltött, mindenben hasonló lett hozzánk a bűnt kivéve. Mily megtiszteltetés számunkra.

Első tanítása, hogy CSALÁDBA született. A család társadalmunk alapsejtje. Igaz emberré válásunk bölcsője és helye. Értékeljük, becsüljük meg. Sztét ne romboljuk hűtlenséggel, önző cselekedeteinkkel.

A második gondolat, hogy Isten fia GYERMEK lett. Építhetünk díszes házakat, sokat nem ér, ha a gyermeket nem fogadjuk el. Milyen nagy öröme lett Mária rokonának Erzsébetnek és Zakariásnak, akiknek öregségükben mégis gyermekük lett, aki Jézus előfutára Keresztelő Szent János. A jó gyermekek a szülők legfőbb támaszai.

A harmadik gondolatot Jézus ajkáról veszem: „Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek nem juthattok be az Isten országába.” A gyermek szegényen jön a világra, mégis a szülőnek a legnagyobb ajándék, reménység, élet, öröm... Jaj annak, aki rossz viselkedésével egyet is megbotránkoztat. „Jobb lenne, hogyha malomkövet kötnének a nyakára és a vízbe folytanák”.

Jézus ilyen erősen fogalmazott, mert ő tudja, hogy milyen végtelen érték a gyermek, akit gazemberré is nevelhetünk.

Mit is kívánhat a lelkipásztor karácsonykor és az új esztendőre? Mínthogy mindannyian Isten gyermekei vagyunk, őrizzük meg, vagy újítsuk meg ártatlanságunkat. Álljon előttünk a nagy költő Angelus Silesius értékes mondata: „Meggzülethet százszor is Betlehemben a Kis Jézus, mitsem használ neked, ha a te lelkedben nem születik meg”.

Dr. Rátkai László
esperes, plébános

Egyházközségi hírek

2007. november 25-én, vasárnap került sor az újonnan megválasztott Egyházközségi képviselő-testület tagjainak beiktatására. A korábban történt választás alapján a következő személyek kaptak és fogadták el a felkérést a testületi munkára: Borosta Lajos, Horváth Pálné, Kovács Imre, Kovács László, Kovács Miklós, Marosits Mária, Németh Tamás, Pezenhófer Józsefné, Péntek Lajos, Dr. Schubert Miklós, Stubits Lajosné, Süle Ernő, Szabó Ferenc, Tóth Antal.

Felhívást tettünk közzé, miszerint szeretnénk néhány jobb karban lévő szekrényhez, asztalhoz, székekhez hozzájutni. Erre azért volt szükség, mivel a plébánia saját bútorai az elmúlt évtizedek alatt teljesen leamortizálódtak, mára gyakorlatilag használhatatlanná váltak. A plébániaépületről egyébként tudni kell, hogy funkcionálisan két elkülöníthető részből áll: az egyik a paplakás, a másik pedig a plébánia, amely áll egy tanácsteremből, irodából, közlekedőből és fürdő-wc-ből. Az előzőben, a paplakásban található berendezések (konyhabútor, szobabútorok, lakásberendezések, elektronikai berendezések stb.) általában mindig az éppen itt szolgálatot teljesítő plébános magántulajdona volt, gyakorlatilag ezek együtt vándorolnak a papokkal, ezeket ők vásárolták saját pénzből, hiszen senki sem szeret mindig más bútorok között élni, mindenki ragaszkodik érzelmileg a magáéhoz. Mivel most nincsen saját papja Nárainak, ezért értelemszerűen a paplakás is üres. Itt jegyezném meg, hogy azért teljesen még sem üres, hiszen az elköszönő papjaink általában szoktak itt hagyni egy-egy darab bútort, így jelenleg is van néhány szekrény, könyvespolc, de akár említhetném Gaál Sándor által itt hagyott kettes kanapét, az új íróasztalt is (ezenkívül van még egy korábról itt maradt íróasztal is, és a most felajánlottal együtt már négy is lett).

Az épület másik részében a tárgyalóban található egy több mint ötvenéves diófából készült kétrészes szekrény, egy szinte új állapotú fekete műbőr fotelgarnitúra, e helyiségből gyakorlatilag a szintén több mint ötven éve beszerzett székek és egy asztal használódott el az évek során. Az iroda berendezései közül a szintén bőven ötven év feletti iratszokrény ment tönkre (éppen ezért az elmúlt években az iratokat az itt szolgálatot teljesítő papok saját szekrényekben helyezték el, amit az irodában rendszeresítettek, másrészt pedig mivel az iratállomány minden évben bővül, terjedelmük miatt sem lehetne már belehelyezni a régiibe, illetve ez a szekrény számítógépes konfiguráció elhelyezésére is alkalmatlan), vált szükségessé a múltkori felhívásunkat közzétenni. Az elmúlt években a templom teljesen megújult kívül-belül, így anyagi okai is voltak a tönkrement bútorok pótlásának. Most azonban nagy örömiinkre, szinte egy emberként mozdult meg a község, számos felajánlásból tudtuk kiválasztani a számunkra legmegfelelőbbeket. Ezúton is megköszönjük minden felajánló segítségét! Tieber Károlyné közreműködésével a Vas Népe irodaházából kaptunk egy szinte vadonatúj állapotban lévő fotelgarnitúrát, egy nagyméretű tárgyalóasztalt, ezeket a tanácsteremben helyeztük el, illetve több irat tárolására alkalmas szekrényt, könyvespolcokat, asztalokat, és az egyik újságíró robusztus, mives íróasztalt is elhoztunk. Szilágyiné Pompor Vilma jóvoltából a Vérellátóból jutottunk hozzá egy tucat székekhez, két asztalhoz, egy iratszokrényhez, és egy előszobafalhoz. Katavics Andrásról egy irattartó szekrényt és egy íróasztalt kaptunk, valamint Kondics István felajánlásából kaptunk továbbá négy széket. Ezekon kívül még számos apró felajánlással lettünk gazdagabbak. A bútorok hazaszállítását Molnár László, és a Frissbeton Kft. vállalta magára.

Németh Tamás

Figyeljünk jobban

Az elmúlt időszakokban meglehetősen gyakoriak voltak a kegyeleti helyek környékén a gépkocsi-feltörések, és mivel a híradások Nárait sohasem említették, hihetnénk: hogy településünket a fosztogatók messze elkerülik. Mostanára pedig a híradások már nem is szólnak temető környéki fosztogatásról. Bár az önkormányzat a Kolonics-féle telket park és parkolási lehetőség kialakítása céljából vásárolta meg (ennek kialakítása a tél miatt áll, tavasszal fog folytatódni a terület feltöltése), azonban ennek más irányú pozitívumai is vannak már: átláthatóbb a település központja, megszűnt a „búvóhely”, ami a temető környéki gépkocsifeltörések melegágya.

Szombathely irányába menekült a piros Audi

Így eshetett meg, még a megelőző időben, hogy a temetések idején gépkocsikat fosztogató ismeretlenek településünkön is tiszteletüket tették, ahonnan zsákmány nélkül kellett igen csak gyorsan eliszkolniuk: ugyanis az „akciónak” több szemtanúja is akadt, közülük egyiküknek még arra is volt lélekjelenléte, hogy fényképen megörökítse a díszes kompániát. Az eset a szemtanúk elmondása alapján a következőképpen zajlott le. A temetés kezdete előtti percekben sorra érkeztek a gépkocsik, akik a temető környékén, illetve a Hősök tere utcaszakaszán egymás után parkoltak le az út két oldalán. Ugyan kinek tűnt volna fel ilyen kavalkádban az a piros színű Audi A4-es típusú gépkocsi, amely utolsóként érkezett, és a tanítólakás melletti pályánál parkolt le utolsóként? 3 utasa mindössze annyit időzött a gépkocsiban, amíg a többi autó utasa gyalogosan már majdnem kiért a Hősök teréről a Petőfi utcába. Ekkor mindhárman kiszálltak, egyikük az út közepén elkezdett sűrűn körbefogva a temető irányában végigsétálni az úton, miközben két társa guggoló-futásban az út kétoldali árkában szaladva speciális szerszámaikkal autóról autóra szaladva az árok felőli oldalon, megkísérelték a gépkocsik kinyitását. Egy-egy autónál nem időztek 5-10 másodpercnél többet. Így a három ember szinte egyvonalban közeledett a tanítólakástól a még meglévő Kolonics-ház Petőfi Sándor utcai becsatlakozásához. Gyorsaságukra jellemző, hogy mire az utolsó temetésre igyekvő belépett a temetőbe, addigra ők már megkísérelték 40 autó feltörését, azonban vesztükre egyet sem tudtak kinyitani, igaz volt, amit nem is próbáltak: miután oldalról betekintve megtekintették a gépkocsik belsejét. Azonban több volt olyan is, amellyel még visszafelé is megpróbálkoztak: sikertelenül. Miután eredménytelenül visszaértek saját gépkocsijukhoz beültek,

és egyből indultak tovább: a tanítólakásnál elkanyarodtak jobbra a Kossuth, majd onnét a Petőfi utcába, és elmentek Szombathely irányába. Az egész nem tartott tovább két percnél. Szemtanúk elmondása alapján, miután „vették az adást”, hogy mi zajlik, rögtön riasztották a rendőrséget (és egyéb más zavaró tényezőt alkalmaztak), ahonnét indult is egy járőr kocsis rögtön Náraiba, azonban a bűnözők gyorsaságára jellemző, hogy a kikerülő járőrök nem találkoztak szembe velük az úton (feltehetően Újperintnél lefordulhattak). Úgyhogy mire a temetés elkezdődött, a bűnözők már hetedhét határon is túl voltak.

Nem kellett sokat várni, Szombathelyen az egyik ismert sírköves előtt a parkolóban sikeresen feltörték ismeretlenek egy személygépkocsit (abban a hiszemben, hogy az autóban nagyobb mennyiségű készpénz lehet, amely ezúttal nem az autóban, hanem zsebben volt). A sors fintora, hogy ezen gépkocsi tulajdonosa közeli ismerőse a fenti eset egyik szemtanújának. Itt már maradt annyi nyom, amely alapján be tudták azonosítani a piros Audi utasait: mindannyian Zala megyei illetőségű roma származású személyek voltak, akik a Vas megyei kegyeleti helyeket látogatták előszeretettel. Kiderült továbbá, hogy a Zala megyében is kapható Vas Népe napilapban megjelent gyász hírek alapján állították össze Vas megyei programjukat, sikerességüket mutatja: nem ütött-kopott, hanem luxusautóval közlekedtek.

Mi a fentiek tanulsága? Sehol sem tudhatjuk biztonságban autónkat. Fontos: az autóajtót sohasem hagyjuk nyitva, semmit se hagyunk szem előtt, mert mint a fentiekből is kiderül, az, hogy valakinek az autóját még sohasem törték fel, az nem azt jelenti, hogy nem is próbálták! Megfigyelhető: sokszor az ideérkezők közül nem mindenki megy be a temetésre, gyakran ketten-hárman is az utcán sétálva dohányozzák végig a szertartást, feltehetően ők csak sofőrök, és nem gyászolók. Ezen a napon mindenki bement a temetésre. Nem árt tehát, ha valaki kint marad, és sétálgat. Ha ekkor is így történt volna, talán ki sem szállnak az autóból. Továbbá figyeljünk jobban magunkra, egymásra, mert ami a fenti eset első gyanús jelét adta: Náraiban sportruhában, joggingban ritkán járnak temetésre.

Németh Tamás

Kovács Ramóna: De...

Nincs olyan érzés a világban,
mely ne fájna úgy,
mint amilyen édes.

Nincs olyan szó kimondható,
mely ne bántana
legyen bár kedves.

De van olyan kín az életben
mely bár fáj
mégis akarjuk.

De van olyan szó a szívekben
mely nem titok,
mégis takarjuk.

2007. 08. 20.

Kezdődik a tél

Az erdő már egy kicsit
fehér. A szarvasok s őzek
ennivalót gyűjtenek. Amíg
a bagoly égerre vadászik.

Az emberek befűtenek s
ünnepelnek. Vidáman
bontogatják az ajándékokat
és sokat játszanak mindig.

Az emberek etetik a madarakat
és mindig odajárnak majd.
Meghozta a Jézuska
a szép fát, a gyerekek örülnek.

Lóránth Máté, 2. o.

2008. 01. 09.

Őszi rajzpályázat

A Mikulás-ünnepséget megelőzően került sor az általunk meghirdetett őszi rajzpályázat ünnepélyes megnyitójára és eredményhirdetésére. Kiírásunkra 34 munka érkezett, 18 gyermek alkotásában. Óvodások és kisiskolások neveztek be, akik közül a legkisebb alig múlt 3 éves, a „legkorosabb” versenyző pedig 10. A zsűri egybehangzó véleménye volt, hogy ismét nagyon értékes alkotások születtek. Külön öröm volt a számunkra, hogy noszogtatás nélkül, önként készült a szépszámú rajz, festmény, ragasztott kép. Minden résztvevő gyermek egy emléklappal és egy tábla mogyorós csokival gazdagodott, akik pedig ötletes, aprólékos, kidolgozott, tiszta, gondos munkát készítettek, esetleg többet is és példaként állíthatók mások elé, díjazásban is részesültek. Kaptak egy oklevelet és egy-egy írószerkészetet. A két legkisebb alkotó pedig biztatásként egy hűtőmágnest örülhetett. Az ajándékokat és a lebonyolítást a gyermeknapon befolyt tombolapénzből finanszíroztuk. Álljon itt a kis művészek névsora:

Bakonyi Armand	középsős	
Dezse Fanni	elsős	
Elek Soma	nagycsoportos	
Hidalmási Szimonett	középsős	díjazott
Horváth András	kiscsoportos	különdíjas
Horváth Ákos	nagycsoportos	
Kovács Dávid	negyedik	díjazott
Lóránth Áron	kis-középsős	
Lóránth Máté	második	
Moór Milán	elsős	díjazott
Nagy Dorina	nagycsoportos	
Nagy Kármén	nagycsoportos	
Németh Bálint	nagycsoportos	
Németh Máté	kiscsoportos	különdíjas
Schródl Enikő	második	díjazott
Süle Veronika	nagycsoportos	díjazott
Zernovác Réka	elsős	
Zséder Cintia	második	

Köszönet illeti a zsűri tagjait: Szelezckyné Grámán Évát és Nagy Tamást. Tamás az oklevelek és emléklapok megtervezését is vállalta. Kinyomtatásukat Lóránth Csabának köszönjük. A kiállítás elkészítésében Némethné Szibler Szilvia segített, köszönjük neki is! Külön köszönet Nagyné Tanai Katalin óvá néninek az óvodások biztatásáért és a szép művek elkészítésének felügyeletéért!

Marton Melinda
szervező

Véradás

2007. június, szeptember, decemberi véradáson résztvevők névsora. A június előtti véradásról sajnos nem készült névsor, elnézést azoktól, akik emiatt nem szerepelnek, de NEKIK IS HÁLÁS KÖSZÖNET!

Sáfrányos László, Kossuth u. 52.
Závár Rita, Tópart u. 5.
Závár Gyuláné, Tópart u. 5.
Lóránth Csaba, Kossuth u. 102.
Süle Ernő, Béke u. 10.
Putz László, József A. u. 8.

Mesterházy Tihamér, Petőfi S. u. 94.
Vincze Ferenc, Petőfi S. u. 116.
Góber Tamás, Petőfi S. u. 142.
Molnárné Góber Ingrid, Új Élet u. 17/A.
Szabó Sándor, Tópart u. 1/A.
Szabó Gábor, Tópart u. 1/A.
Dezse Károly, Petőfi S. u. 80.
Putz Attila, Árpád u. 1.
Kovácsné Király Erzsébet, Kossuth u. 51.
Kovács Ramóna, Kossuth u. 51.
Pfliegler Ármin, Lövői u. 5.
Takács Lajos, Hámán K. u. 4.
Völgyi Gábor, Új Élet u. 5.
Molnár István, Kossuth u. 10.
Békési Ferencné, Dózsa u. 6.
Pető Istvánné, Dózsa u. 13.
Kovács Lászlóné, Gagarin u. 9.
Palkovics Imréné, Kossuth u. 67.
Nagy Beáta, Árpád u. 10.
Hoós Norbert, Tópart u. 7.

Kurcz Norbert, Új Élet u. 13.
Kurcz Attila, Új Élet u. 13.
Szakály Tamás, Gagarin u. 11.
Horváth Attila, Új Élet u. 25.
Kovács Miklós, Kossuth u. 37.
Kátai Márton, Vaskeresztes
Ress Zsolt, Vaskeresztes
Bognár Gábor, Vaskeresztes

Köszönjük a véradáson való önzetlen segítségüket! További jó erőt és egészséget kívánunk, hogy ezután is részt vehessenek, és minél több fiatalt hívhassanak magukkal a véradásokra. Biztosan Önök is hallottak róla a tévében, rádióban, hogy mennyire nagy szükség van a vérré, milyen kevés van belőle. Akinek az egészsége engedi, vegyen részt az önkéntes véradásokon!

Góber Istvánné
Helyi Vöröskeresztes titkár

Humor

Egy bontásra ítélt öreg ház falán találnak a munkások egy feliratot: AVE CEZAR VAVAN. Jönnek a régészek, a kutatók, hogy megfejtsék a szöveg jelentését, de csak nem boldogulnak vele. Arra jár egy öreg bácsi, és megkérdezi, hogy mi ez a nagy nyüzsgés.

– Hát van itt egy felirat, amit sehogy nem tudunk megfejteni
– mondja az egyik régész.
– Ó, hát mit kell ezen megfejteni? Ide az van írva, hogy AVÉ CÉZÁR VAVAN.

Volt egyszer egy „Rákóczi” MTSZ Náraiban

Egy év múlva 50 éve lesz, hogy megyénkben is megkezdődött az akkori időknek megfelelően a mezőgazdaság szocialista átszervezése a központi akaratnak a központi bizottság és az országgyűlés határozatának megfelelően hozott 7. számú Tsz törvény végrehajtására. Ennek a törvénynek megfelelően kellett a megyei tanácsi és megyei pártszervek összehangolt intézkedéseinek hatására megalakítani minden településen a mezőgazdasági termelősövetkezeteket. Vas megyében, ha kevés helyen is, de már korábban is volt, az előző időkben örökölt volt uradalmi területeken a korábban ott dolgozó cselédek és családtagjai által megalapított szövetkezet. Ezek a majori, vagy községi településeken élők, volt nincstele-

Aratás 1962-ben

nek, agrárploretárok nem tudtak mit kezdeni az 1945 évben végrehajtott földosztáskor nekik juttatott földterületekkel, így ezeken kis állami segítséggel és kis biztatással megalakultak az akkori időnek megfelelő különböző típusú I., II., III. csoportok, vagy Állami gazdaságok. Ezeknek a csoportoknak működéséről főleg melyik sikeresen gazdálkodott, az akkori sajtó megfelelően tájékoztatót, mintegy kedvet adva, hogy az ilyen gazdálkodás minél több területen megvalósuljon. Környékünkön Sorokmajorban, Bükön, Vasszilvágyon és Jákon, és még egy-két helyen valóban értek is el sikereket, de voltak ahol a gazdálkodásnak nem volt eredménye és összetartó ereje, nem volt képes az adott településen élőknek létbiztonságot adni. Ezek a csoportok feloszlottak, átszerveződtek, vagy más formában kezdtek el újra életképessé válni, működésüket folytatni. Egyrészt féltek is az egyéni gazdálkodókat súlytó beszo-lygáltatási rendszertől és a padlássöpréstől, mely a mezőgazdaságban dolgozó parasztságot sújtotta az 1950-es években. Nagy gazdákat, a kulákká minősített gazdálkodókat különösen sújtották a mindig újabb és újabb rendeletek, melynek már akkor az volt a célja, hogy a parasztságot bekényszerítse a kollektív gazdálkodásba, magyarul mindenhol alakuljon meg mezőgazdasági termelősövetkezet. Aztán az 1953-as Nagy Imre-féle akkori rendelkezések némileg enyhítették a gazdálkodók helyzetét, melynek hatására megváltozott a gazdálkodás helyzete. A már akkori erőszakos szövetkezeti szervezés megszűnt, és számtalan addig működő egyéb típusú szövetkezetbe vagy beléptek a gazdálkodók, vagy azok megszűntek,

mert erre is volt már lehetőség. De az igazi vízválasztó az 1956-os események voltak a szövetkezeti gazdálkodás életében. Rövid időre sok szövetkezet feloszlott, volt amelyik átvészelte, megmaradt és tovább gazdálkodott, ezek általában már megerősödött szövetkezetek voltak, de a gyengébbek elkezdtek a szövetkezeti vagyon felosztását. Sok településen, már elkezdtek a közös vagyon felosztását, az állatokat hazavitték, és csoportosan követelték a TSZ vezetőségétől, hogy adják vissza a belépési nyilatkozatokat, mert megszüntetik a tagságukat. Mindezek hatására a korabeli adatok szerint a TSZ-ek 63%-a feloszlott, melynek hatására a kormány 1956 végén a TSZ szervezéseket levette napirendről. A TSZ szervezés ügye aztán

1958–59 télfordulóján már érzékelhetően újra előremozdult. 1958 decemberében született meg az elhatározás a folyamat felgyorsításáról, ami az emberi kapcsolatokban való példátlan méretű beavatkozással járt. Két évvel ezen döntést követően a TSZ-ek száma 1755-ről 4298-ra, az összes földterület 168 ezer ha-ról 3 millió 705 ezerre nőtt, így a szántóterület több mint a fele (53%-a) szövetkezeti kezelésbe került. Kimondták, hogy Magyarország csak szocialista társadalmi rendben válhat stabilá, ehhez szükséges a kollektivizáció befejezése. A következő időszakban szervezés előrelépésében nagyban segítette lélektanilag a paraszti gazdálkodás módosulása is, hogy ha 1956-ban sem lépett cselekvőleg közbe a nyugat – közbeszéd szerint, nem jöttek az amerikaiak –, akkor nincs esély a változásra a következő időszakban sem, előbb vagy utóbb bekövetkező szervezésnek nem fognak tudni ellenállni. A szervezésekről már sokat hallottak az emberek, bíztak abban,

hogy nem botokkal és rendőrökkel fogják azt megvalósítani már, de lehetett hallani azért az erőszakos szervezésekről is. Voltak olyan helyek, ahol nem akarták aláírni a belépési nyilatkozatot, velük azt akarták aláírni, hogy értenek egyet a társadalmi rendszerrel. Így akarták provokálni az embereket, de olyan település is volt, ahol túlkapasok történtek. Olyan plakátokat nyomtattak, mely rácsot ábrázolt, és mögéje embereket, a felirata pedig az volt, hogy így jár, aki nem lép be, és izgat a szervezés ellen. Rég volt események ezek, sok valóságos történetekkel, ki hogyan emlékezik még ezekre. 50 év távlatából azok, akik még élnek emlékeznek. Az eddigiekben általában írtam az országos szövetkezeti mozgalomról, annak szervezéséről, melyet a mai körülmények között nehéz életszerűnek elképzelni, és lassan feledésbe merül főleg azoknál, akik nem voltak tevékeny résztvevői ezen időszakban lezajlott eseményeknek. Az emlékek még élnek, ha halványabban is, bennem is, és erről szeretnék emlékezetből, ha lehetséges élethűen visszaemlékezni. Visszaemlékezni a megszervezésére, létrejöttének körülményeire, majd a megalakult termelősövetkezetnek a község életére hozott változásokra, gazdálkodásának hatására átalakuló faluképre, mely alapján megváltoztatta az emberek életkörülményeit, gondolkodásmódját, a régi megszokott életmódot. Nehezen fogadták az eddig ismeretlen, a többségben csak hallomásból származó jó, vagy rossz híreket az új életformával.

Náraiban a TSZ szervezésének előjelei voltak, hogy szóbeszéd lett a községben, hogy november hónapban több gazdálkodó háza

előtt állami rendszámú autó állt meg, és a gazdálkodókkal elbeszélgettek és véleményt kértek, hogy mit gondolnak arról, hogy Náraiban is szerveződjön-e termelősövetkezet. Ezek a felkeresett gazdák általában köztisztelőnek örvendő középparasztiak voltak, és gondolták a szervezők, ha sikerül őket meggyőzni, úgy a későbbiekben segítenek a TSZ szervezésben. Valahol, valakik ezen célszemélyeket ajánlották előzetes hangulatfelmérésre, melyet időszakonként folytattak addig, amíg kellő információkkal nem rendelkeztek arra vonatkozóan, hogy általában mi a lakosság véleménye a TSZ szervezésről. A Járási Tanács VB Mezőgazdasági osztály vezetői először ezen előzmények után keresték csak a községi tanácsot, ahol hivatalosan is bejelentették, hogy Náraiban is sorra kerül a TSZ szervezése, és kérték a tanácselnököt, hogy apparátusával és helyisméréssel is segítse mindazokat, akik a következőkben részt vesznek a szövetkezet megszervezésében, munkálkodnak. Kérték, hogy a tanács ezen időszakra biztosítson egy központi helyiséget, melyben a szervezést bonyolító bizottságnak a tagjai berendezkedhetnek, és irányíthatják a szervezést, és elhelyezhetik a szükséges technikai berendezéseket. Elmondták, hogy hogyan értékelik az általuk tapasztalt véleményeket, az emberek által elmondottakat, általában az a megállapításuk, hogy nehéz lesz az emberek meggyőzése a cél eléréséhez. De bizakodóak voltak, mert az a tapasztalat, hogy az előző községekben is ilyen volt a hangulat, kezdetben ellenezték, aztán egymást is meggyőzve, még ha nehezen is, eredményes volt az agitáció, és megalakult a termelősövetkezet, mely magába foglalta általában a község lakóinak többségét, a gazdálkodókat, és nem gazdálkodókat is. A Járási Tanács Mezőgazdasági osztály bejelentése után folyamatosan napirenden volt a szervezés előkészítése, jöttek a Szombathelyi Járási Pártbizottság munkatársai, kik szintén felkeresték a községi tanácsot, és kapcsolatot kerestek a községben működő községi és állami gazdaság pártszervezeteivel. Első lépésként meghívták a két pártszervezet titkárát, és a megbeszélés alapján kérték, hogy a megegyezés szerinti napra biztosítsák mindkét pártvezetőség megjelenését a megbeszélésre. A megbeszélésen résztvevőkkel részletesen ismertették a szervezés menetét. Mind a pártbizottság, mind a Járási Tanács munkatársainak javaslata az volt, hogy a községben működő pártszervezet tagjain kívül meg kell hívni a községben lakó, de üzemekben dolgozó párttagokat is. Néhány nap múlva a községi pártszervezet megkapta azok névsorát, akik Szombathelyen bármely üzemben, vállalatnál dolgoztak, és a pártnak tagjai voltak. 28 fő volt ez a létszám, így a községben és állami gazdaságban dolgozó MSZMP tagok létszáma összesen 58 fő, melyek egy kibővített taggyűlésre meghívót kaptak, mely az Állami Gazdaság egyik termében lett megtartva. A megjelenteknek létszáma kb. 40 fő volt, elmondták, hogy a szervezés előkészületei milyen stádiumban van, és hogy mikor kerül sor a megvalósításra, illetve a szervezés konkrét időpontját is meghatározták. Javaslatoikat kérték a jelenlévőktől, és hogy mondják el véleményüket, és hogy végső soron támogassák személyesen is a TSZ megalakulásának megvalósítását. Több hozzászólás volt, de az volt a megállapítás,

hogy a jelenlévő MSZMP tagok sem lelkesedtek nagyon a tervezett TSZ megszervezéséért. Élénk viták folytak arról, hogy semmilyen megindulási alap nincs, mindent a semmiből kell kezdeni, és felvették, hogy a meglévő ÁG egy részét engedjék át a szervezésre kerülő szövetkezetnek, mely komoly vitáknak lett a megkezdése. Különösen válaszként a jelenlévő ÁG igazgatója tiltakozott a felvétel ellen, hosszasan magyarázta, hogy ennek megvalósítása nem lehetséges. A jelenlévő PB képviselője is megingott a felszólalás hatására, ki eddig azt gondolta, hogy ez lehetséges tárgyalási alap. Az ÁG igazgatója tekintélyes ember volt, tagja volt a Járási Pártbizottságnak és funkciói következtében nagyon be tudta folyásolni a község életét is sok vonatkozásban. Minden viták után, a párttagok egy része támogatta a TSZ szervezését, egyrésze nem foglalt állást e vonatkozásban, de végül megállapodás született arról, hogy a község lakosságát meg kell hívni egy tájékoztató gyűlésre, és meg kell hallgatni véleményüket, hogyan vélekednek a TSZ megalakításával kapcsolatban. Az utolsó tanácskozás volt ez, ahol végleges elhatározás született arról, hogy vasárnap délután 1 órára kell meghívni a

Elnökségi ülés a Kultúrházban

község érdekelt lakosságát. Pénteken délután már észlelhető volt a készülődés, berendezkedtek a Tanács helyiségben, és egy külön helyiséget a sportpályánál lévő volt tűzoltószertár pihenőszobájában is, hogy a meghívott emberekkel ott is beszélgessenek. Délután 3 órakor megszólalt az akkorra kitelepített hangosító berendezés, és pénteken délutántól vasárnap délig megszákításokkal hívták a lakosságot az 1 órára tervezett nagygyűlésre, valamint különböző tájékoztatásokat is beolvastak. A hangosító az egész településen hallható volt, mert kiépítése a Petőfi utcában és a Kossuth utcában is megtörtént. A falu lakossága izgalommal vette tudomásul az ilyen meghívást, és szorongva ugyan eleget tett a meghívásnak és zsúfolásig megtöltötte az iskolahelyiséget úgy, hogy még a folyosón is emberek szorongtak. A gyűlésen az elnökségben helyet foglaltak a községi tanács és pártszervek képviselői, a Járási Tanács és Járási pártszervezet képviselői, a hivatalok vezetői. Üdvözölték a megjelenteket, a hivatalos megnyitó után Varga Ferencé a Járási Pártbizottság titkára mondott közel egyórás beszédet, teljes egészében ismertette az eddigi szervezéssel kapcsolatos előkészületeket, elmondta a szövetkezés előnyeit, az adózási rendszer megszű-

nését, a nyugdíjak bevezetését, beszélt az egyéni gazdálkodással járó nehézségekről, amelyek sújtották az egyéni gazdálkodókat. Részben ismertette a mezőgazdaságban végbemenő közös gazdálkodással kapcsolatos új változásokat, melyek biztosítják mindenki számára, hogy egyenlő jogokkal való előnyöket, bejelentette, hogy nincs akadálya már annak, hogy az előző időszakban osztályelleneségnek, kuláknak nyilvánított gazdálkodók is a termelősövetkezetben tagsági jogokat szerezzenek. Beszélt a korábbi gazdaságpolitika hibáiról, hogy már nem volt előnyös az erőltetett TSZ szervezések kivitelezése, hogy ezekből tanulva nem kényszerítéssel, hanem meggyőzéssel, türelmes felvilágosító munkával kell Náraiban is végrehajtani a szövetkezet megalakítását. Kihangsúlyozta, végre kell hajtani a szervezést, mert ez a sikeres gazdálkodás jövője. A Járási Tanács Mg osztály vezetője is az előbb elhangzott beszédhez csatlakozva szólt a gazdákhöz, igyekezett a szövetkezéssel ellentétes érveket, félelmeket eloszlatni. Megkérte a jelenlévőket, mondják el véleményüket az elhangzottakkal kapcsolatban, tegyenek fel kérdéseket, hogy közös kölcsönös megnyugvással a jövőt tisztában látva vegyenek részt a szövetkezeti szervezésben. Kérdések minden vonatkozásban elég hangsúlyosan hangzottak el, de a kérdésekre adott válaszokból kitűnt, hogy komolyan gondolják Náraiban a Termelősövetkezet megalakítását. Az estebe nyúló gyűlés különböző gondolatokat vetett fel az emberekben, amikor a gyűlés végén bejelentették, hogy a holnapi napon hétfőn már megkezdődik a TSZ szervezése. Kérték, hogy minél előbb lépjenek be, és az őket felkereső felvilágosító munkát végzőket fogadják szívesen, ne legyenek elutasítók, mérlegelve mindent döntsenek az ügy komolyságához méltón megfontoltan, minden kétségüket felvetve, azokra kapott válaszok alapján, megdölgöndölvá válasszák és kérjék a jövőjüket meghatározó belépést jelentő nyilatkozatot. A hétfői napon a szervező bizottság tervszerűen ment, lakcímet megadva elindította a szervező párokat, akik felkeresték a kijelölt gazdákat, és délután 3-4 óráig tevékenykedtek. Másnap reggel a szervezőbizottságnak beszámoltak, hogy milyen eredményt értek el. Az első nap eredménye nem volt értékelhető. A szervező párokat aztán cserélték minden nap. Az első napokban kevés eredmény lett. Az emberek elmentek hazulról az erdőbe dolgozni, vagy bárhová, hogy ne találják meg őket. Közben a hangosbemondó egész nap beszámolt, hogy hányan léptek már be, és írták alá a belépési nyilatkozatot. Aztán a szívós agitáció hatására születtek már eredmények, és lassan minden utcában történtek belépések. A hangosbemondón a Kossuth utcaiakra versenyre hívták a Petőfi utcaiakat, és fordítva is ez történt. Az első hét végére már 30-40%-os volt a belépés. A következő héten aztán azokat, akik a legmakacsabbak voltak idézve lettek a szervezőbizottsághoz mindkét helyre: a tanácsra és a tüzoltószertárba is, melynek hatására egyre többen aláírták már a belépési nyilatkozatot. Érdekes volt az eredmény, általában a nagyobb földterülettel rendelkező gazdák közül léptek be legtöbben. Az első időben, melynek hatására már felgyorsult és lassan befejeződött már a második hete tartó agitáció. A következő időszakban aztán lassan meglett a többség a belépésre, ezek ismeretében a még belépni nem szándékozókat újból behívták és ismertették már velük a belépett tagok arányát, ennek nagyon jó hatása volt, ők is belép-

tek és ezzel nagyjából be is fejeződött a TSZ szervezése. A szervezés során sok ismeretet is kaptak a szervezőktől, volt ami vonzó volt, és elég sok számukra nem volt kedvező, mert elég sok rendelet tartalmazott kötelezettségeket, melyek szabályozták a tagok és az üzem érdekeit, valamint a vezetés és a tagság viszonyának összhangját. Jogok és kötelezettségek ismerete, melyek mindenkire a megalakuló közgyűlést követően vonatkoznak majd. Sok esetben ezek ismerete esetén a belépés sok unszolás, kis kényszer hatására és az agitáció ráhatása következtében történt. Ennek befejezésekor az lett a mondás, hogy Nárai is elesett, és az eseményt úgy lehetett érteni, hogy a kisebbség győzött a többség felett. Megtörtént úgy, hogy a következő időszak az alakuló közgyűlésnek a megszervezésére kell, hogy összpontosítson. A következő időben már az embereket nagyon foglalkoztatta, kiket tartanak érdemesnek a vezetőségi tagságra, a sokféle bizottság tagjaira, ezek elnökeire, valamint TSZ elnökére, és szerveződő brigádok vezetésére. A legtöbb tanácskozás, megbeszélés ez irányú ügyekben a tagok lakásán, sok esetben

Munka közben

azok istállóiban történt legtöbbször esténként. Egy idő után már terjedt a tagok körében, hogy kit szeretnének javasolni vezetői és egyéb posztokra az alakuló közgyűlésen. Sokféle javaslatot vettek figyelembe a közhangulatot is értékelve, és már lettek megbízottak, kik az alakuló gyűlésen majd előterjesztik, javasolják a személyeket, melyeket alkalmasnak tartanak. Az alakuló közgyűlés hangulatát leírni talán nem is lehetne, de végszóra a belépett kb. 200 család érdekelt volt a megalakulásban, a teljes létszám kb. 220 fő volt akkor. A közgyűlés nem teljes létszámmal ugyan, de a törvényeknek megfelelően határozatképes volt, és hivatalosan is megalakult Rákóczi néven a jellegét tekintve mezőgazdasági termelősövetkezet. Megválasztotta 7 fős tisztségviselőit, elnökét, elnökhelyettesét, vezetőségét, 3 fős ellenőrző bizottságát, 3 fős döntőbizottságot és 3 főt brigádvezetőnek a növénytermesztés, egy főt az állattenyésztés irányítási munkák elvégzésére. Raktáros és egyéb funkciókra is tettek javaslatot a tagok, ezeket a javaslatokat később a vezetőség figyelembe is vette, de ezek már a vezetőség hatáskörébe tartoztak. A TSZ törvény mindenre kitérően adott útmutatást az adminisztrációra és funkciókra, melyek ezután lettek csak megvalósítva, sok minden egyébbel együtt. A közgyűlés határozata alapján a megválasztott vezetők végezték ezután feladataikat, az elnök és a függetle-

nített vezetők. A megalakuló közgyűlésen már ismertették a Járási Tanács mindenre kiterjedő segítségét, mely azt jelentette, hogy a jövőben járási szakemberek állandó jelleggel segítik a vezetést, tanácsot adnak a feladatok elvégzéséhez. Az elnök és a tisztségviselők megválasztásánál elég nehéz volt a választás. Sokan nem vállalták azért sem, mert nem érezték magukat alkalmasnak eléggé a 6 elemivel a vezetésre. Egymást ajánlgatták, de hát akkoriban 6 elemi volt a legtöbb ember iskolai végzettsége. A következő évben sikerült megszervezni az esti tagozatos 7-8 elvégzését. Ha nehezebben is, de a fiatalabb korosztály és idősebbek is sikeresen elvégezték. Akkoriban már traktor-vontató vezetéséhez, a jogosítvány megszerzéséhez szükséges volt a 8 osztály elvégzése. Az elnök részére kerékpárt vásároltak, utána a gyorsabb intézkedések végett kaptak a brigádvezetők is. Később egy Pannónia P-10-es oldalkocsis motorkerékpárt vásároltunk, mely segítette egy kicsit a gyorsabb esetet igénylő intézkedést, 1976-ban egy UAZ típusú terepjáró gépkocsit is beszereztünk.

Az első időszakban nehéz volt az ügyek intézése, a tanácsra kellett menni, ha telefon üzenetet akartunk létesíteni. A faluban akkor még csak a tanácson, a postán és az Állami Gazdaságban volt telefonálási segítség, de ez csak reggel 8-tól délután 4-ig. Valószínű, csak a harmadik évben sikerült a telefont a telephelyre bevezetni. Volt gond elég, a vezetőségi ülések éjfélig eltartottak: parttalan viták, eredménytelen közgyűlések. Aztán az egy évben kétszeri elnökváltás, utána is gyakori lett és annyiszor változott kezdetben a vezetőségi tagok személye, hogy már majdnem mindenki sorra került. A szövetkezet 1960 évi alakulásától az 1995 évig eltelt időszakban 5 nárai, 1 szombathelyi elnöke volt a TSZ-nek. A leghosszabb ideig Lóránth Gyula volt, a legrovidebb ideig Bölcsvölgyi József volt.

A közgyűlésen úgy határoztak, hogy a falut 3 önálló brigádvezető irányítja a vezetés által elrendelt céloknak megfelelően. Az egyik brigádvezető Kovács Miklós az iskolától lefelé, a csárdai rész Lóránth Ernő, még az iskolától Szombathely felé lévő területen én tevékenykedtem. A közgyűlésen járási javaslatra 1 hónapos, a TSZ irányítására szakosított tanfolyamra kellett menni, ahol a frissen alakult TSZ-ek brigádvezetőinek az egész járási területről beiratkozottaknak tartottak szakemberek mindenirányú a gazdálkodással kapcsolatos ismereteket. Ezeket a tantermi előadásokat azzal is körítették, hogy elvittek bennünket a már korábban is gazdálkodó szövetkezetekbe. Itt beszélgettünk szabadon az ott dolgozó tagokkal, kik elmondták jó és rossz tapasztalataikat is, de általában ezek jól gazdálkodó szövetkezetek voltak. Ezen TSZ-ek láttán bizony elkésereztünk mi, mert elképzelni sem tudtuk, hogy mi egy faluszelei mezőn, ahol még egy esőbeálló sincs, hogyan valósítsuk meg a gazdálkodást, azokat, melyek alapot adnának a tevékenységhez, melyek sikerekre vezetnek minket. Sem egy épület, de még egy helyiség sem volt ahol a brigádgyűlést megtarthattuk volna. Mert tanfolyamon azt kérték, hogy befejezése után amint a szükséges tudnivalókat részben megismertették velünk, hívjunk össze brigádgyűléseket, és amennyire ismereteink engedik, mondjuk el mit jelent a munkaegység szerinti fizetés, különböző munkák bérezése, a tagokat érdeklő kérdésekre lehetőség szerint értelmes válaszokat adjunk. Brigádgyűlésen, melyet esténként a tanácsházán tartottunk meg, melyen részt vett a TSZ elnök is, és ő is elmondta már az eddigi intézkedéseket. Ismertette a már megtartott vezetőségi ülésen

miről tárgyaltak, a közelebbi megvalósításra tett intézkedéseket, és elmondta, hogy ideiglenesen irodahelyiséget bérelünk a központi helyen lévő Kolonits-féle házban. Itt megemlítem, ez nem soká volt aktuális, mert Balázs Anna, aki a TSZ fogatos is lett, adott egy nagyobb, megfelelő helyiséget ahol az iroda működött, és ha szűkösen is, de megférünk. Itt bonyolódott a TSZ-el kapcsolatos összes ügyintézés. Közben megépült a kultúrház, melynek színpad alatti részét megkaptuk, amely elég tágas volt, de állandóan csak világítással lehetett dolgozni a könyvelésnek. Az állami gazdaság vezetésével elég jó kapcsolat alakult ki, ennek hatására egy jó karban lévő volt cseleldlakásba költöztünk át, mely több helyiséges volt, ez lett az iroda, míg a már a TSZ által 30.000 Ft-ért megvásárolt major területén lévő házba nem költözhetett az iroda, úgyhogy a TSZ a bentlakó Devecseri Sándort anyagilag segítette, és Bajánsenyére a szállítást is vállalva elköltöztette. A lakásból lettek kialakítva az irodahelyiségek, a pajtából, és köréje épített karámból pedig ideiglenes sertéstelep lett. Vásárolt állomány nem sok hasznot hozott, mert sok volt az elhullás, melynek hatására felszámolásra került. Helyette állami támogatással épült sertéstelep, mely az akkori időknél korszerűnek számított és az üzemeltetése jövedelmező lett. A gondot az okozta, hogy csak állandó gondozó nem akart senki lenni, és az egy gondozó Ásó Ferenc mellé mindennap más és más segítség volt adva a munkák végzésére. Párszáz anyanyúl lett még a későbbiekben beszerezve a tenyészállomány bővítése érdekében, de ez sem hozott olyan eredményt, hogy fejlesztésre érdemes lett volna, sok fertőzés következtében nagyszámú elhullás következett, így pár év alatt felszámolása megtörtént, de ezt követően a sertésállomány is erre a sorsra jutott. Gazdaságtalan lett a tenyésztés, és egyéb okok miatt is, mint például a gondozók hiánya.

A foglalkoztatottság érdekében málnatelepítés valósult meg, de egy-két év után az is felszámolásra került. A szarvasmarha állomány a kezdetben istállók hiányában még a tagoknál meglévő nagyobb istállóban voltak elhelyezve, ezek takarmányozása, a tej szállítása gondot okozott, de a tagok hozzáállása kedvezően alakult, volt elég gondozó, de kitarítottak míg a telephelyen elég gyors ütemben épülő istállóban elhelyezést kaptak, korszerűbb körülmények között lehetett a munkát végezni, önitató rendszer és gépi fejőrendszer került beszerzésre, és trágyakivonó került a csille helyettesítésére. Egyre épültek az istállók, szaporodott az állomány, gazdaságos lett a tenyésztés. Külön hízómarha, borjúnevelő, és ellető istálló épült, a tejértékesítés, a hízott húsállatok jó bevételt jelentettek. Ezekben az eredményekben legnagyobb érdem azoké az állatszertető gondozóké, vezetőjüké, akik magukkal hozták az állatokkal való bánásmódot, az állatokról való gondoskodást, melyet lelkiismeretesen végeztek. Aztán amikor ezen gondos gondozók elérték a nyugdíjkorhatárt, és elmentek azután már egyre romlott az eredmény, pedig ebben az időszakban már elég jó fizetések voltak az állattenyésztésben, megérte anyagilag is állatgondozónak lenni, bár lekötött munkahely volt, hétköznapi vasárnapi helyállást követelt, amit a fiatalabbak nem vállaltak szívesen. Az állattenyésztéshez már egyéb munkahelyen dolgozókat is kellett alkalmazni, előbb alkalmanként, de később ezek is tagok lettek.

Következő számunkban folytatjuk

Skultéti Ferenc
TSZ nyugdíjas

Hírek

Mikulás

December 6-án az idén is ellátogatott hozzánk Lappföldről a Mikulás, akiket a nárai gyerekek izgatottan vártak a Művelődési Házban, majd pedig otthonukban. Mint később kiderült, minden nárai gyermeknek hozott ajándékot, így jelenthetjük, hogy rosszul viselkedő gyermek 2007-ben sem volt Náraiban! Ezúttal a Télapó sem ment el üres zsákkal, ugyanis néhány bátrabb gyermek magával hozta cumiját is, amitől imígyen szabadultak meg a Művelődési Házban.

Fotók: Lóránth Csaba

Karácsonyi vásár

Az idei mikulásváró alkalmával is megtartotta az Óvodai Szülői Munkaközösség az óvoda szülők által készített termékekből a karácsonyi vásárt, melynek bevétele a játékkalomány gyarapítását szolgálja.

Karácsonyi készülődés

Az Egyházközség képviselő-testülete megköszöni minden segítőnek a munkáját, akik segítettek a templom ünnepi díszbe öltöztetésében, a karácsonyi készülődésben. Megköszönjük Kántor Lászlónak a karácsonyfák felajánlását, Molnár Lászlónak a „házhoz szállítást”, mindenkinek a segítségét, aki segített a készülődésben! Tóth Antal borosgazdának is köszönjük a finom keresztesi vöröset, ami kiváló hangulatfokozónak bizonyult, Stubits Lajosnénak pedig a finom házi pogácsát! Az elkészült látvány pedig idén is önmagáért beszél.

Németh T.

Sportélet – Labdarúgás

Mindenek előtt szeretnék a szurkolóinknak boldog új évet kívánni a vezetőség és a csapat nevében egyaránt!

A körzeti osztályban eltöltött évek után a 2007–2008-as bajnokságot a megyei másodosztályban kezdte a Nárai, amint már erről előző írásomban beszámoltam. Az őszi második felében változatos, olykor parázs hangulatú mérkőzéseket játszott a csapat. Mindjárt a nyolcadik fordulóban Lukácsházán szakadt félbe a játék és folytatódott a pályán kívül, valamint a „zöldasztalnál”. Eredménye 3:0 arányú győzelem az ellenfél javára és három kiállított Nárai játékos. Aztán az ezt követő fordulóban annyi gólt rúgott a gárda, mint előtte a nyolc mérkőzésen összesen. Szám szerint hatot a Spari csapatának. A hátralévő négy találkozón két vereség és két győzelem a mérleg. Kikaptunk Perenyében 5:2-re, Szentpéterfán 4:0-ra. A végjátékban a Sé-Honvédot vertük 6:3-ra és sikerült Gyöngyösfaluból is elhozni a három pontot. Összesen 19 pontot gyűjtött a Nárai, ezzel a tizedik helyet foglalja el a táblázaton 27 rúgott, 33 kapott góllal. Találataink nagy

részét Draskovics Péter és Draskovics Gábor tudhatja magáénak 8-7 arányban. Összesen kilenc játékos talált legalább egyszer az ellenfél hálójába. Az elmúlt év krónikájához tartozik még a kupában elért szép eredmény. Hazai pályán fogadhattuk az NB II-ben szereplő Haladás labdarúgócsapatát, valamint az ugyancsak második ligás Mosonmagyaróvár együttesét.

Az ifjúsági csapat háza táján is zajlottak az események. A tabellán elfoglalt jelenlegi 14-dik helyezést 2 győzelemmel, 3 döntetlenrel és 10 vereséggel az eredménye. 25 rúgott gól mellett 78-at kaptunk. 2007–2008-as szezonra újjáalakult ifjúsági csapatban hét játékos is góllövőnek mondhatja magát. Emellett négy játékosnak a piros színnel sikerült megismerkednie egy-egy játékvezetői döntés során.

A bajnokság második felében mindkét csapattól még jobb eredményt remélek, igaz ez inkább a felnőttektől várható el. Jelenleg új igazolásokról nem tudok beszámolni, távozó sincs a csapattól ez ideig. A tavaszi szezon várhatóan március elején kezdődik. Sportbaráti üdvözléssel:

Rozmán Pál
sportkör elnök